

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול תואר ראשון

מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי -
WORK INTEGRATION SOCIAL ENTERPRISES (WISE)

צוות הקורס:

גל גוטמן, המחלקה למנהל עסקים, מרצת הקורס galgu@post.bgu.ac.il
עדנה בטאן, קוביית רוטשילד, מרכזת הקורס batan@bgu.ac.il

שעת קבלה: יום ג' בשעה 12:00, בתיאום מראש

מיזמים חברתיים עסקיים או עסקים חברתיים (Social Enterprise) הם דפוסים ארגוניים חדשניים הפועלים להשגת מטרות חברתיות באמצעות שימוש באסטרטגיות עסקיות. אחד הדפוסים שזכה להתעניינות רבה הוא WISE, ארגונים לשילוב תעסוקתי של אוכלוסיות מודרות. ארגונים אלה מציעים מודלים מבטיחים לשילוב תעסוקתי של עובדים בעלי מוגבלות שכלית- התפתחותית במיזמים חברתיים-עסקיים. כך מקדמים למעשה שתי שורות רווח: כלכלית וחברתית. מודלים אלו החלו להתבסס גם בארץ, אך עדיין היקפם מצומצם ונחוצה חשיפה נוספת של יזמים למודלים אלו, לעקרונות הפעלתם, ולכלים הנחוצים ליישומם המוצלח. חשיפת הסטודנטים לאתגרי התחום המתהווה, וכן מתן כלים מתאימים יאפשרו להם לקחת חלק וליצור פתרונות חדשניים לבעיות החברתיות הקיימות. על מנת לאפשר לסטודנטים למידה חוויתית ומעמיקה בסוגיות, מתבסס הקורס על מערכת סימולציה ניהולית-חברתית במסגרת קוביית רוטשילד – מרכז לעשייה חברתית אפקטיבית, המהווה מרכז הדרכה סימולטיבי ייחודי בארץ ובעולם.

מטרות הקורס

- הקורס מתנהל מתוך הנחה כי הסטודנטים הינם יזמים פוטנציאליים אשר עתידים להוביל את התחום ולפתחו באמצעות כלים חדשניים, לפיכך תהינה מטרותיו:
- לסייע לסטודנטים יזמים לזהות את הצורך היושב בבסיס תחום זה
 - לחשוף את הסטודנטים לגישות חדשות לניהול חברתי
 - לחשוף את הסטודנטים לאתגרי הניהול היברידי ולערך המשותף
 - להציג בפני הסטודנטים מודלים ומקרים של מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי בארץ ובעולם
 - לפתח בקרב הסטודנטים כלים וידע ניהולי המתאימים לפיתוח וניהול מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי
 - לאפשר לסטודנטים לחקור באופן פעיל את הסוגיות, להתנסות, לחוות ולהציע פתרונות יצירתיים לשילוב תעסוקתי של בעלי מוגבלויות שכלית התפתחותית

נושאי הקורס

על מנת לאפשר לסטודנטים חקירה פעילה ישפוך הקורס אור על הסוגיות משלוש זוויות עקריות:

1. המטען הערכי והעמדות הקיימות בתחום

- אחריות חברתית ובירור ערכי

○ מחויבות חברתית

2. תחום היזמות החברתית בכלל ומיזמים לקידום אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בפרט

○ זיהוי הצורך הקיים בשטח ומאפיינים ייחודיים של התחום, היכרות עם עולם המוגבלות השכלית-התפתחותית

○ מיפוי המודלים החדשים לשילוב אנשים עם מוגבלויות שכליות והתפתחותיות בתעסוקה, כגון: שילוב בעסקים קיימים, אחריות תאגידית, עסק חברתי, זרוע מניבת הכנסה בעמותה ועוד

3. כלי יזמות, למידה וניהול פרויקטים

○ פיתוח תכנית עסקית למיזם חברתי-עסקי – social business canvas

○ הערכה ומדידה של עסק חברתי - הכרות והתנסות עם המודל הלוגי

○ הכרת מודלים של עסקים חברתיים

קריאת חובה

Social Enterprise עסקיים-חברתיים

Alter, K. (2007). Social enterprise typology. *Virtue Ventures LLC*, 12, 1-124.

Borzaga, C. and Defourny, J. (eds), 2004. *The Emergence of Social Enterprise*, London and New York: Routledge.

- Chapter 19: Management Challenges for Social Enterprises, Carlo Borzaga and Luca Solari, pp. 333-349.

Nyssens, M (Ed), 2006. *Social Enterprise: At the crossroads of market, public policies and civil society*, London and New York: Routledge.

- Chapter 1: Defining social enterprise, Jacques Defourny and Marthe Nyssens, pp 3-26

Porter, M. E., & Kramer, M. R. (2011). The big idea: Creating shared value.

מודלים עסקיים למיזמים עסקיים חברתיים

Van den Broeke, L.T. (2014). *Explaining the Success of the Work Integration Social Enterprise; A study on the key business model elements within the context of the Netherlands*. VU University, Amsterdam.

- 2.2 The Work Integration Social Enterprise pp. 13-17
- 2.3 Business models pp. 17-23
- 4. Findings pp. 28-44
- 5. Discussion pp 44-53

Yunus, M., Moingeon, B., & Lehmann-Ortega, L. (2010). Building social business models: lessons from the Grameen experience. *Long range planning*, 43(2), 308-325.

שילוב בעלי מוגבלות שכלית-התפתחותית

Dusseljee, J.C.E., Rijken, P.M., Cardol, M., Groenewegen P.P. & Curfs, L.M.G. (2011). Participation in daytime activities among people with mild or moderate intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 55(1), 4-18.

נאון, ד', שטרובסברג, נ', בן-שוהם, א', הרן, ד', פריאור, ר', גאליה, ד' א' (2012). בעלי מוגבלויות בגיל העבודה בישראל: שכיחות באוכלוסייה, מאפיינים ומצב תעסוקה. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי וג'וינט-מכון ברוקדייל.

• תמצית המחקר

קרן שלם (אפריל 2015). סקירת ספרות בנושא: תעסוקה נתמכת עבור עובדים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית.

קריאת רשות

Battilana, J., Sengul, M., Pache, A. C., & Model, J. (2014). Harnessing productive tensions in hybrid organizations: The case of work integration social enterprises. *Academy of Management Journal*, 34, 81-100.

Davister, C., Defourny, J., & Grégoire, O. (2004). *Work integration social enterprises in the European Union: an overview of existing models*. EMES Working Papers Series Vol. 4, No. 04.

Dees, J.G., and Anderson, B.B. (2006). Framing a theory of social entrepreneurship: Building on two schools of practice and thought. *Research on Social Entrepreneurship, ARNOVA Occasional Paper Series*, 1(3), 39-66.

Kostilainen, H. & Grönberg, V., (2013). Understanding startup and success of work integration social enterprises in Finland.
http://www.finsern.fi/site/files/7413/6068/8639/8_Harri_Kostilainen_Ville_Grnberg.pdf

O'Connor, P. & Meinhard, A. (2014). Work Integration Social Enterprises (WISEs): Their Potential Contribution to Labour Market (Re-) Integration of At Risk Populations. Centre for Voluntary Sector Studies, Ryerson University.

גנים, ר' (2014). הכוון תעסוקתי, הכשרה והשכלה לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מגמות, מודלים והצעה למדיניות וליישום מודלים בישראל. ירושלים: משרד הרווחה והשירותים החברתיים - האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

יאנג, ד. (2005). מתח בין הייעוד לשוק בניהול מלכ"רים. *ביטחון סוציאלי*, 70, 32-55.
משרד הכלכלה והתעשייה (2015). שילוב אנשים עם מוגבלות במקום העבודה - המדריך המלא למעסיק. המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בעבודה.

מטלות/דרישות הקורס –

1. נוכחות חובה – לפחות 80% ממפגשי הקורס (כל היעדרות נוספת מעל 20% תגרור הפחתה של 3 נקודות בציון)
2. פרויקט סיכום – פיתוח והצגה של מיזם חברתי-עסקי לקידום אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הפרויקטים יוצגו במהלך השיעורים האחרונים
3. בחינה מסכמת על הסימולציות, ההרצאות וחומר הקריאה

חישוב ציון סופי–

1. פרויקט סיכום - 30%
2. בחינה מסכמת על הסימולציות, ההרצאות וחומר הקריאה – 70%